

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

Életfogytiglani fegyházra ítélte a nagyváradi tábla Reinitz Jakabot

— Az utolsó pillanatig hangoztatta ártatlanságát. —

Nagyvárad, október 2.

A Reinitz Jakab elleni táblai tárgyaláson a vád és védelem több órára terjedő feletti izgalmas vitája után Ille dr. tárgyalásvezető elnök a szavakkal fordult Reinitzhez:

— Keljen föl, Reinitz!

A zsufolásig megtelt teremben a közönség feszült figyelemmel várta Reinitz szavait. A közönség részére tartott helyeken állva szorongtak az emberek és minden szem Reinitz elé fordult. Általános volt a vélemény, hogy a perbeszéd, valamint a vád és védelem válasza és viszonyválasza után Reinitz nagyszabásu beszédben fogja annyiszor hangoztatott ártatlanságát bizonyítani akarni. Helyéről felkelve az elnöki emelvény elé lépett, ahol mintegy suttogó hangon mindössze ennyit mondott:

— Nincsen több mondanivalóm.

Néhány pillanatig tartó siri csend után, amely a közönségben a kíváncsi érdeklődés legmagasabb fokát váltotta ki, még ezt fűzte hozzá kijelentéséhez:

— Kérem felmentésemet, mert

ártatlan vagyok.

A tegnapi tárgyalás ezzel véget ért és az elnök az ítélet kihirdetését tegnap déli tizenkét órára tűzte ki. A tárgyalási terem ezúttal is zsufolásig megtelt a város legintelligensebb elemeiből rekrutálódó közönséggel, mely izgatottan és az ítélet eshetőségeit előre találgatva várta a tárgyalás megnyitását. Ille dr. elnök halálos csendben hirdette ki a nagyváradi tábla mint felelősségi bíróság ítéletét a többszörös rablógyilkossággal vádolt Reinitz Jakab bűnügyében. A második foku ítélet szerint a tábla a szatmári büntetőtörvényszék ítéletét, amely Reinitzet

életfogytiglani fegyházzal

sújtotta, helybenhagyta. Az ítélet indokolásának felolvasása után Simonca dr. védő emelkedett szólásra, aki a marasztaló ítélet ellen a legfelsőbb semmitörvényszékhez semmisségi panaszt jelentett be.

Az elnök azután Reinitzhez fordult, aki tompa hangon a szavakkal vette tudomásul az ítéletet:

— Csatlakozom a védőm által bejelentett semmisségi panaszhoz.

— A törvény nevében! — kezdte Ille dr. elnök román nyelven az ítélet kihirdetését emelkedett hangon: A nagyváradi ítélőtábla a büntetőtörvénykönyv 392. szakasza alapján visszautasítja a védelemnek a bizonyítás kiegészítésére vonatkozólag benyújtott indítványát és az elsőbíróság ítéletét helybenhagyja azzal a módosítással, hogy

a gyilkosság időpontja

1923. évi augusztus hó elsejéről másodikára virradóra esett.

Az ítélet indokolása szerint a vádlott úgy a nyomozás során, mint a vizsgálóbíró előtt tagadta azt, hogy Grosz Hermannal együtt lett volna. Amikor a felsőbányai erdőben megtalálták Grosz holttestét, akkor állott elő azzal, hogy egy idegen ember követhette el a gyilkosságot. Fontos körülmény, hogy az eltűnt Szmuk és Lebovits ugyanolyan levelet kaptak, mint Grosz Hermann felesége. A védelem három tanujának vallomását a bíróság

nem fogadhatja el.

Teljes egészében elfogadja azonban a törvényszék ténymegállapításának helyességét.

Az elnök után Niciu főügyész megnyugodott az ítéletben, a védelem

viszont bejelentette, hogy a fenntartja az összes semmisségi panaszokat, amelyeket a bünvádi perrendtartás 385. szakaszának 1., 3. és 5. pontja alapján bejelentett és egyben kérte az ítéletnek írásban való közlését.

Ille dr. elnök ekkor fordult Reinitzhez:

— Megértette az ítéletet?

— Nem értettem,

— volt a válasz, mert vádlott nem tud románul.

Elrendelte ezután a tárgyalást vezető elnök, hogy az ítéletet fordítsák le magyar nyelvre. Reinitz láthatóan magára erőszakolt nyugalommal vette tudomásul elítélését. A tárgyalás befejezése után Reinitzet visszavitték a fogházorok a börtönbe és még a tegnapi nap folyamán elszállították Szatmárra.

Pop vasutigazgató váratlan megjelenése

a temesvári vasutasok egyesületében és a látogatás következményei

Temesvár, október 2.

A temesvári vasuti altszteknek évtizedek óta van egyesületük. Munka után ott szórakoznak az altsztek, könyveket olvasnak, téli estéken pedig műkedvelői előadásokat rendeznek.

A vasuti altsztek körének két hónap előtt még a Pályaudvar-sor 16. számú házában volt bérelt helyisége. Egy este váratlanul beállított oda Pop Oktáv vasutigazgató. Szétnézett és maga elé hívatta az egyesület elnökét, Barna Pált.

— Szeretném látni az egyesület könyvtárát.

Barna Pál elnök kinyitotta a nagy könyvtárszekrényt. Pop igazgató sorra kezébe vette a könyveket és látta, hogy azok között szép számmal van román munka, van magyar és van német is.

A román könyvek között nyelvtanokat is talált.

— Ezek mit keresnek a könyvtárban? — kérdezte az igazgató.

— Ezekből szokták a tagok román nyelvtudásukat kiegészíteni. Különben is rendszeresen tanulnak a magyar és német tagjaink románul.

Pop igazgató elismerését fejezte ki e fölött és tovább érdeklődött az egyesület ügyei iránt. Megtudta, hogy az egyesület éppen

javalságos helyzetben

van. A háziur hivatkozva az új lakbérleti törvényre, az egyesület bérét tetemesen fel akarja emelni, amit pedig az egyesület nem bírna el és esetleg kénytelen volna működését megszüntetni.

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 2.45, Párisban 10.05.

Temesvári magánforgalom október 2-án reggel:

Dollár 211.5, angol font 1030, francia frank 10.05, svájci frank 41.—, lira 8.61, szokol 6.28, dinár 3.78, magyar korona 332, osztrák silling 29.85.

Zürichi zárlat október 1-én:

Berlin 123.30, Newyork 518.25, Páris 2452, Prága 15.3550, Belgrád 9.1875, Varsó 86.50, Amsterdam 208.35, London 2510, Milano 21.00, Budapest 72.50, Bukarest 2.45, Bécs 73.15.

Bukaresti zárlat október 1-én:

Devizák: Páris 1006, London 1027.—, Newyork 211.—, Milano 865, Zürich 42.— Berlin 50.—, Bécs 30.—, Prága 6.25. Valuták: Napoleon 800, márká 49.50, Leva 1.45, török font 114, angol font 1015, francia frank 10.00, svájci frank 40.—, lira —, drachma 310, dinár 3.60, dollár 210.—, lengyel márká 34, osztrák silling 29.—, magyar korona 29.—, szokol 6.10.

— Nem, azt nem engedem meg, — mondta a vasutigazgató, — hogy ilyen közhasznú kulturális egyesület megszűnjék.

Megígérte, hogy az egyesület részére valamely vasuti épületben gondoskodni fog helyiségről. Néhány nap mulva értesítette is az egyesület vezetését, hogy

új helyisége

a józsefvárosi Uri-utca 2. szám alatti vasuti házban lesz. A ház udvarában van egy külön épület, amelyben eddig átutazó vasuti személyzet részére hálószobák voltak berendezve. Hálókörülkék fáradt emberek részére ez nagyon alkalmatlan helyiség volt, mert az utcáról behallatszó zaj és villamoscsengetés fülsiketítő zenéje mellett nem tudtak aludni. Az igazgató a személyzet hálókörülkés részére más, csendesebb helyiséget utalt ki. Az így felszabadult szobákat az altszti egyesület rendelkezésére bocsátotta.

Nem érte azonban be azzal, hogy a helyiséget rendelkezésükre adta, hanem gondoskodott arról is, hogy a szobák teljesen rendbe hozassanak. Azokat újra festették és padlózták. A helyiség bérének kérdése is

kedvező megoldást

nyert, amennyiben Pop igazgató intézkedett, hogy az altsztek egyesülete semmi bért ne fizessen, ellenben az az összeg, melyet a régi helyiségért azelőtt fizettek, az egyesületi könyvtár gyarapítására fordítsák. Négy tágas szoba áll a vasuti altsztek rendelkezésére az új helyiségben. A legtágasabb két billiárd asztal és a nagy könyvtárszekrény foglal helyet, a másik három szobában asztalok vannak azok részére, akik kártyázni, dominózni, olvasni és társalogni szoktak.

Gondoskodott Pop igazgató arról is, hogy az egyesület műkedvelői előadásait is

zavartalanul rendezhesse.

Mint hogy azonban az új helyiségben színpad felállítására alkalmas nagytér nem nincsen, a kérdést úgy oldotta meg, hogy a Lira vasutasok dalegyületének a fűtőházban levő helyiségében a színpadot megnagyobbította, újra berendezte azzal a feltétellel, hogy az a vasuti altszteknek is rendelkezésére álljon. Azt a határozott kívánságát fejezte ki, hogy a műkedvelői előadásokat román, magyar és német nyelven tartsák, hogy így valamennyi vasutas gyönyörködhessen ott anyanyelvén.

Íme, ilyen követésre méltó példát állított fel Pop Oktáv vasutigazgató a kulturának alantaisai körében való ápolására.

— A RADICS-PART GYŐZ A HORVÁTORSZÁGI KÖZSÉGI VÁLASZTÁSOKON. A horvátországi községi választások a legnagyobb rendben folynak. Az eddig ismeretessé vált eredmények a Radics-párt nagy győzelmét mutatják.

Ujabb rekvirálás Temesvárott

Temesvár, október 2.

Városszerte ismét megkezdődött a lakásrekvirálás. Bizottságok járnak be jóformán minden házat és ezuttal főleg a butorozott szobákat keresik. November elején ugyanis száznegyven katonatiszt érkezik Temesvárra, akik a tűzvédelmi iskolát fogják több hónapon keresztül látogatni és ezek részére kell lakásokat biztosítani. Az eddigi értesülések szerint körülbelül száz butorozott szobára és harminc-negyven lakásra van szükség, hogy a családok tiszteket is el lehessen megfelelően helyezni. Minden városrészben külön bizottság állapítja meg az igénybevehető szobákat és lakásokat, amelyeket azután a központi rekvirálóbizottság fog lefoglalni. Abban a pillanatban, amikor valamely lakásrész elrekvirált, a tulajdonos vagy bérlő afelett már nem rendelkezik szabadon és az fog beköltözni, aki a rekvirálóbizottság bonját felmutatja.

Akasztófával várták a határon

Bukarest, október 2.

Két évvel ezelőtt egy Aronoff nevű bolgár politikai menekült érkezett Craiovába. Sikerült állást találnia, hat hónap múlva elvette a főnök leányát feleségül és ekkor román állampolgárságért folyamodott. Eleget tett a törvényes követelményeknek, mire a miniszterium kiadott egy igazolványt Aronoffnak, hogy egyelőre egy évig maradhat az országban.

Egy napon megjelentek nála a rendőrség emberei, letartóztatták és erős őrizettel elvitték Calafatba, hogy átadják a bolgár hatóságoknak. Aronoffot a bolgár hatóságok in contumaciam már halálra ítélték és jelenleg Plevnában várja be sorsát.

Véresre vertek

a sztrájkoló munkások egy tisztviselőt

Bécs, október 2.

Ausztriában nagyarányú munkásmozgalmak vannak keletkezében. Az első ilyen mozgalom a donawitzi Alpine vasgyári társaság munkásainak sztrájkja. Egy másik nagy sztrájk most Steyrban az ottani fegyvergyárban tört ki.

A steyeri gyárban autókat, motorkecskéket és bicikliket készítenek. A vállalatnak négyezer munkása van. Ezek nemrég bérkövetelésekkel álltak elő s mivel kérésüket nem teljesítették, tegnap tüntető sztrájkot rendeztek. A munkások az igazgatósági épület elé vonultak, majd behatoltak abba és megszállták a folyosókat. Az izgatott munkások több tisztviselőt bántalmaztak és Urban személyzeti referenst véresre verték.

A vállalatok Bécsben székelő vezérigazgatósága az események hatása alatt mind a négyezer munkást kizárta. A Siemens és Halske cég ugyancsak bérmozgalomból kifolyólag kétezeröttszáz munkását zárta ki.

— Franciaország amerikai adósságai. Washingtonból jelentik: A francia adósságok rendezése ügyében a francia és amerikai bizottság megállapodott. Az egyezmény szerint Franciaország öt részletben negyven-negyven millió, további hét részletben hatvan-hatvan millió és végül öt részletben száz-száz millió dollárt fog fizetni. Ezeket a fizetési feltételeken később közös beleegyezéssel lehet változtatni.

A bányási telepések ügye a Magyar Párt kisebbségi szakosztálya előtt

Kolozsvár, október 2.

A Magyar Párt kisebbségi szakosztálya tegnap délután négy órakor Jakabffy Elemér dr. elnöklésével ülést tartott, amelyen megjelent a bányási telepések több kiküldöttje is. Tornya Gyula dr. táviratban mentette ki távolmaradását, mert beteg. Az ülés a telepések ügyével foglalkozott, amelyet Jakabffy ismertett, miután előzőleg Tornyával és a telepésekkel már részletesen tanácskozott ebben a kérdésben.

Meghallgatta a szakosztály ülése a telepések kiküldöttjeit is, akik beszámoltak jelenlegi helyzetükről. Jakabffy Elemér dr. tartotta meg ezután exorzéját, amelynek nyomán megkezdődött a vita. Hosszabb beszédben válaszolt Titulescu genfi beszédére és annak állításaira pontról-pontra reflektált. Több proposíció hangzott el a telepések ügyének generális rendezése ügyében. Az egyik úgy szólt, hogy felhívják az összes európai kormányok és parlamentek figyelmét arra, hogy a te-

lepések ügyében hozott döntés nincsen arányban a telepések kárával. A második javaslat szerint intézzenek kiáltványt a világ összes népeihez, hogy lépjenek akcióba a telepések érdekében. A javaslatokat az elnöki tanács elé terjesztik és ez fog dönteni.

Jakabffy Elemér dr. ezután felolvasta a genfi kisebbségi konferencia meghívóját, amely október 15-én megy végbe és amelyre a Magyar Párt is kapott meghívót. Elhatározták, hogy a párt három taggal képviselteti magát. A genfi tanácskozás nem hoz konkrét határozatokat, csupán teoretikus alapon fogja megbeszélni a kisebbségi kérdést. Kérni fogják ezért a pártot, hogy ne politikusokat, hanem szakembereket küldjenek a kisebbségi konferenciára. Foglalkoztak végül az amerikai felekezeti delegáció jelentésével az itteni kisebbség helyzetéről. Az ülés egyébként teljesen informatív jellegű volt és az összes kérdéseket az elnöki tanács keddi ülése elé viszik.

Kollektív szerződés nélkül dolgoznak a temesvári gyárak munkásai

Temesvár, október 2.

A temesvári gyárak legtöbbször, a jelentékenyebbek pedig kivétel nélkül, mind tagjai a Bányási Gyárosok Szövetségének. Ennek kebelében alakították meg a munkaügyi szervezetet, vagyis azt az organizációt, amely a munkásság szervezeteivel a munkaviszonyt és a munkabérek

kölsönösen szabályozza.

A temesvári gyárak és munkásaiknak egymáshoz való viszonyát évek óta a Bányási Gyárosok Szövetsége a munkás szakszervezetekkel együtt állapította meg. Az ilyen módon létrejött és a legutóbbi hat hónapra kötött kollektív szerződés, mint azt a Déli Hírlap már jelentette, folyó évi szeptember 30-án járt le és ezt a munkásság egy hónappal előbb meglepetésszerűen olyan értelemben mondotta fel, hogy ezentúl gyáranként kívánja a szerződéseket megkötni. Tette pedig ezt közvetlenül azután, hogy a Bányási Gyárosok Szövetsége az épülő munkásotthon céljaira 250.000 leinyi adományt tett és közel

egy millió leinyi

kölsönt folyósított.

A Bányási Gyárosok Szövetsége a munkásság emez állásfoglalására az-

Az előkelő idegen ötven millió csekkcsalása

— A rendőrség ügyes csapdája. —

Bukarest, október 2.

Bukarestnek ismét meg van a maga szenzációja. Ezuttal nem Tomescu bandája jelent meg a fővárosban, még a kormánybukás sem következett be, hanem egy jámbor külföldi 50.000.000 lei erejéig be akarta csapni a Marmorosch bankházat. A nagystílű eset részleteit bukaresti tudósítónk az alábbiakban ismerteti:

A napokban megjelent a Marmorosch bank csekkosztályában egy jól öltözött külföldi ur és egy millió márkára kiállított csekket ajánlott megvételre. A csekket Newyork egyik leg-

zál válaszolt, hogy kijelentette: tudomásul veszi a kollektív szerződés felmondását és azt a bejelentést, hogy a szakszervezetek, mint olyanok, ezentul nem kívánnak résztvenni a tárgyalásokban. Tudatta azonban egyszersmind azt is, hogy alapszabályai értelmében azt is, hogy a kebelébe tartozó gyárak egyenként semmiféle munkaügyi kérdésben nem tárgyalhatnak. Az egyes szakszervezetek ennek ellenére megkísérelték azt, hogy néhány gyár igazgatóságának szerződési tervezetét mutattak be és arra kérték eme gyárak vezetését, hogy a tárgyalásokat

közvetlenül folytassák le.

A kérdéses gyárak a Bányási Gyárosok Szövetségének határozatait és alapszabályai értelmében azt a választ küldték a szakszervezeteknek, hogy velük tárgyalást nem kezdenek, mivel erre egyedül az említett szövetség munkaügyi szervezete jogosult.

A munkások organizációja részéről a tegnapi napig, amikor a kollektív szerződés már nem birt hatállyal, erre az állásfoglalásra válasz nem érkezett. Tegnapi óta tehát a temesvári gyáraknak kollektív szerződésük nincsen. A gyárak tudomásunk szerint továbbra is az eddigi béreket fogják kifizetni.

Az ismeretlen ur

a csekkel egyidejűleg felmutatta Newyorkban lakó fivérének levelét is, amelyben a pénz hovaforrásáról intézkedik. Az üzletet megkötötték azzal, hogy a kifizetésre csak a newyorki igazoló távirat megérkezése után kerülhet sor. A Marmorosch bank táviratára 24 óra múlva megjött a newyorki válasz, amelyben közlik, hogy 1924 szeptember 24-én

semmiféle csekket

sem bocsátottak ki berlini kifizetésre. A newyorki valószínűleg rosszat sejtett, mert táviratában hozzátette, hogy 1922 szeptember 24-én kibocsátott az ügyben szereplő berlini bankhoz egy milliós márkás közönséges, azóta már régen

értékét veszített

csekket. A csekkosztály főnöke szakértővel azonnal tüzetes vizsgálat alá vette a csekket és szenzációs felfedezést tettek. Megállapították, hogy az 1922 szeptember 24. ügyesen át lett hamisítva 1924 szeptember 24-re és a márka szó mellé odaiktatták a „rente” meghatározást.

A Marmorosch bankhoz azonnal értesítette a rendőrséget, amely

csapdát állított fel

a szélhámosnak, aki utolsó pillanatig hitt manőverének sikerében. Levelet írtak hozzá és felkérték, hogy jelenjék meg a bankban az ötven millió lei kifizetése végett. A rendőrség a helyszínen lefogta. Nevét és személyi adatait a rendőrség egyelőre titokban tartja.

Öt hidat sodort el a zsilvölgyi áradás

Petrozsény, október 1.

Borzalmas vihar vonult el a Zsilvölgy felett, amely az elemi erők rémes pusztításait vitte végbe. Az áradások felbecsülhetetlen károkat okoztak. Az ottani hatóságoktól érkezett legújabb jelentés szerint a vihar okozta árvizek rendkívül veszedelmes helyzetet teremtettek. Az ár behatolt a szénbányák tárnáiba és lehetetlenné tette a további munkát. Mérheteretlen víztömeg lepte el a vulkáni vasuti állomás raktárát is. Lupény és Petrozsény között öt hidat sodort el az ár úgy, hogy a teherforgalom és a szénszállítás teljesen szünetel. A személyforgalmat átszállással bonyolítják le.

Vaitoianu miniszter

kiválik a kormányból

Bukarest, október 1.

Bratianu Jonel miniszterelnök ma audiencián jelenik meg a királynál. Bizonyos politikai körök minden csalatlana dacára is a leghatározottabban állítják, hogy a miniszterelnök magával viszi Vaitoianu közlekedésügyi miniszter lemondó levelét. Ugyancsak ezen az audiencián nyer elintéztést a két belügyi államtitkár, Franasovici és Tatarescu ügye is. A miniszterelnök egyébként tegnap átvette hivatalát és ezzel Vaitoianu miniszterelnöksége és Nistor belügyminisztersége megszűnt.

A miniszterelnök tegnap hosszasan tanácskozott Constantinescu földművelésügyi miniszterrel és Ducea külügyminiszterrel. A Lupta szerint a tanácskozáson megbeszélték azokat a változásokat, amelyeket a miniszterelnök a kormány újjáalakítására vonatkozólag tervbe vett. Az Adeverul szerint Vaitoianu azért adta be lemondását, mert nem értett egyet az újjáalakítás néhány részletét illetően. Franasovici államtitkár helyére, amennyiben újból nem vállalná, Dimitriu szenátort nevezik ki.

— CUZA TANÁR BUDAPESTEN.

Bukarestből jelentik, hogy október negyedikén Budapesten antiszemita kongresszus lesz, amelyen résztvesz Cuza tanár és a romániai antiszemita több vezetője is. Cuza, Sumuleanu és Moța tegnap Kolozsváron keresztül utaztak Budapestre.

Ma feladja holnap megjelenik holnapután eredményt hoz hirtetése a Déli Hírlapban

Hírek

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Plața Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-tér) 4.

Telefonszámaink:

Szerkesztőség: 2-52.
Kiadóhivatal: 2-52.
Nyomda: 10.
Felelős szerkesztő lakása: 2-42.

Előfizetési árak:

Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, félévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 2 lei, az önkiráltságban 3 lei. Magyarországon 2000 kor., Jugoszláviában 1 dinár, Csehszlovákiában fél ck., Ausztriában 20 garas.

Felelős szerkesztő:

Vuchetich Endre dr.

A gesztenyés ember

Kiállt az utcasarokra, Ismét. Mint rendesen, minden esztendőben ilyenkor. Tegnap volt. A nyárutó derűs napsugarában boldogan ringatta magát a földi halandó, az emberek mosolyogva fogadták a tovatűnő földi évek öreg ismerősét: a gesztenyés embert.

— Mit akar ilyen korán ez a jó ember? Ki vesz ma, ebben a nagy melegben maronit tőle? — szölköztek az érdeklődők egymáshoz s fölényes mosollyal haladtak el az ácsorgó, harcsohajszu ember előtt.

Furcsán és érthetetlenül néztem a sarokra odaállított lapostetejű kályhát, a magasba törő maronis szekrénykét és sehogysem tudtam belenyugodni abba a gondolatba, hogy tovatűnően a halkmuzsikája, sárguló falevelű, inceskedő Ősz s lassan nyakunkon teljöpő. Két napig csendes részvétellel meredtem az arajrók nézése az ütött-kopott sütőre, két napig a langyos napsugár még csalogatta az embereket, hitegette őket, reménnyel éltette őket, mintha csak azt sültögtá volna:

— Ime kedvetekért megállítottam az életet.

De a gesztenyés bácsinak van igaza, az időt nem lehet az életből kiteszékelni, ma már fázósan húzódtam meg felöltömben, a kályhában pattogó a tűz, az átvágott maronik sercentek.

A gesztenyés ironikusan tekintett fel az emberekre, mert neki volt igaza. Ó pontos ember...

g—d.

— **BADESCU GENERALIS NYUGALOMBAN.** Az Adeverul közli, hogy Badescu Trajan generális nyugdíjazták. Badescu tábornok, aki pár év óta van Temesvárott, kedves modorával köztisztviselteknek örvendett.

— **A jövő kormány és a pártok vezérei.** Bukarestből jelentik: A politikai helyzetre jellemző az Univer sul mai számában megjelent cikk, amelyben a lap felhívja az uralkodót, hogy a jövő kormányt ne csak a választási siker alapján, hanem az egyes pártok vezetőinek tekintetbe vételével nevezze ki. Ez nyilvánvalóan a parasztpártra való célzás, amit megerősít az Univer sul egy másik hirtel is, hogy a nemzeti párt nagy népgyűlést rendez Bukarestben, amelyen a párt vezérei ismertetik a helyzetet, de ezen a gyűlésen a parasztpárt vezérei nem szólalnak fel.

— **MEGHALT A PRZEMYSLIHÓS.** Szathmáry Károly a lugosi 8. honvédezred volt parancsnoka, aki a háboru alatt Przemysl várát a végső-ig védte és csapataival együtt orosz fogságba került, szeptember 28-án Nyitrán meghalt. Az orosz fogságból 1917-ben tért vissza és azóta állandóan Nyitrán lakott.

Evőeszköz

valódi és alpakka

ezüst

nagy választékban

Drachsler

Str. V. Alexandri 3
(Hunyadi-u.)éksze-
résznél

Vizsgálat egy temesvári bőrgyár ellen

— Angol vagy belga rendszerrel kell mérni a bőrt? —

Temesvár, október 2.

A bukaresti központi mértékhatelési hivatal vezérigazgatósága terjedelmes átiratban fordult a temesvári ügyészséghez, amelyben a temesvári Deutsch Arnold és Társa bőrgyár ellen a bünyügyi eljárás megindítását kéri. A Deutsch Arnold cég ellen tett feljelentés meglehetősen súlyos és nemcsak a Bánság, hanem az egész ország kereskedő világát érdekli. Az ügy előzményei a következők.

A temesvári s főleg a gyárvárosi cipészek, akik már huzamosabb idő óta Kern Pál Fő-utca 22. szám alatti bőrkereskedőtől szerzik be szükségleteiket, megállapították, hogy a kereskedő a sokkal kisebb centiméter felületű bőrkért rendszerint 150 néha 200 centiméterrel

többet számít fel

és ad el. Tudvalevőleg a felsőbőrt nem súly, hanem négyzetcentiméter szerint bocsátják forgalomba. Weisz János gyárvárosi cipésmester, a cipészek szövetkezetének elnöke, Lohinszky Ágoston Selyemgyár-utcai cipésmesterrel egyetértően megjelent Kern Pálnál és felelősségre vonta. Kern kijelentette, hogy ő a bőrt a Deutsch Arnold és Társa gyárából szerzi be és nem felelhet a gyár által jelzett mérték hiteles voltáért. Weisz János erre Jonescu Viktorral, a temesvári mértékhatelési hivatal főnökével egyetemben kiment a Deutsch Arnold

— **Findeisen vasuti főfelügyelő hivatalában marad.** Findeisen László, a temesvári üzletvezetőség forgalmi osztályának kiválóan képzett vezetője, október elsejétől kezdve tulajdonképpen nyugalmában vonul, mert elérte a hatvan éves korhatárt. Mivel azonban munkája annyira nélkülözhetetlen, hogy pótolni nehéz volna, ennél fogva továbbra is, nyugdíjaztatása dacára, megmarad hivatalában.

* **Átutalásokat az összes államokba a leggyorsabban és legutányosabban a Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T. eszközöl.** Távirat-cím: Coloniale, Timișoara.

— **A lakbérleti szerződések.** Bukaresti tudósítónk jelenti: A kormány tagjai a lakáskérdésre vonatkozólag figyelemreméltó kijelentéseket tettek. Brătianu Vintila és Constantinescu Tancred szerint a lakbérleti szerződések nem szabad meghosszabbítani, a kormány több tagja viszont a jövő év tavaszán tul való meghosszabbítás mellett van.

* **Őszi és téli újdonságok megérkeztek nagy választékban Dénes és Pollák cégnél, Gyárváros, Andrásy-ut. Fióküzlet: Belváros, Merey-utca. Cégtulajdonos Dénes Vilmos.**

— **AZ ÁLLOMASOK ÚJSÁGOS BODÉI.** Bukarestből jelentik: A pályaudvarokon levő újságos bódékat októbertől kezdve a Fundatia Carolnak adták ki bérbe.

* **Megnyílt Dénes és Pollák nőidivat-áruház fióküzlete Belváros, Merey-utca. Főüzlet Gyárváros, Andrásy-ut.**

— **A KÜLFÖLDÖN TANULÓ DEÁKOK VASUTI KEDVEZMÉNYE.** A külföldi egyetemeken tanuló ifjak, bukaresti jelentés szerint, egyszeri oda-és visszautazásra ötven százalékos utazási kedvezményben részesülnek.

* **A Lloyd Taverna az elítélközönség találkozóhelye.**

— **A tisztviselők fizetése.** Bukaresti jelentés szerint a tisztviselők fizetésének rendezésére vonatkozólag a kormány úgy határozott, hogy január hó elsejétől kezdve a jelenlegi fizetések harminc százalékát fogják fizetéselemelés címén kintalványozni.

* **„Covay” mindennemű férfi fehérneműt konfekcionál, Temesvár-Gyárváros, 3 király-utca 7.**

és Társa-féle bőrgyárba, ahol próbaképen a bőr centiméter felületét mérő gépbe betettek egy 2500 négyzetcentiméter nagyságú bőrt, amely ott a Deutsch gépben 2700 négyzetcentimétert, vagyis kétszázal

többet mutatott,

viszont az 5600 négyzetcentiméter felületű bőrkarton 6000 négyzetcentiméter nagyságban állapodott meg. Jonescu felelősségre vonta Deutsch Jenőt és felvilágosítást kért tőle, hogy miért mér ő belga rendszerű mértékkel, amikor a törvény csak az angol mértékeket engedélyezi.

— Ugy mérek, ahogy akarok választotta indulatosan Deutsch Jenő. — különben a többi erdélyi gyárak is ezzel a mértékkel dolgoznak.

Minden további felvilágosítást megtagadott, arravaló hivatkozással, hogy társa Lebovics Herman jelenleg nincs idehaza.

Jonescu Viktor jegyzőkönyvet vett fel az észleltekről, írásba foglalta Weisz János és Lohinszky Ágoston nyilatkozatát és az egész aktát a központhoz terjesztette fel. A bukaresti vezérigazgatóság viszont a temesvári

ügyészséghez fordult.

Az ügy Matei Miklós ügyész előtt van, aki a napokban teszi át Safirescu vizsgálóbíróhoz vizsgálat végett. Ez a vizsgálat lesz hivatott kideríteni, hogy történt-e visszaélés és kiknek a részéről.

— **KUTYA HELYETT AGYON-**

LÓTT EGY ASSZONYT. Zomborból jelentik: A baranyai Lug községben vasárnap délután Dankos János kisbirtokos véletlenül lelőtte Vuk Lidia lakói asszonyt. Vukné Várdaóc községbe menet Dankos szőlője mellett haladt és ott egy dióért lehajolt. Dankos azt hitte, hogy kutya jár a szőlőben és rálőtt. A sörétes golyók az asszonyt mellén és hasán sebesítették meg. Súlyos sebével az eszéki kórházba szállították. Dankos ellen megindult az eljárás.

— **Ferdinánd király Öfelsége és Mária királyné temesvári látogatása** az ünneplésség és a hódoló lelkesedés impozáns megnyilatkozása lesz. Az előkészületek után itélve az uralkodópár Temesvárról ragyogóan színes fogadtatásban részesül. A Kandia csokoládégyár egy-egy díszes kiállítású kazettát nyújt át a legfinomabb csokoládé-újdonságokkal tele Mária királyné Öfelségének és Elena hercegnőnek. Erre a ritka alkalomra készült bonbonok a legkiválóbb minőségűek lesznek és felülmúlják a gyár eddig is kitűnően ismert gyártmányait. A Kandia csokoládégyár a királylátogatás alkalmából ezeket a különleges bonbonokat „Dessert Queen Maria és dessert Princes Elena” elnevezéssel forgalomba hozza, amelyek az elsőrendű csmegeüzletekben kaphatók. Az a legmagasabb elismerés, amely a Kandianak eddig osztályrészt jutott, a mostani finom készítményekkel a megérdemelt győzelmi uton további sikereket biztosít.

— **Orvosi hír.** Brück Ferdinand dr. volt moravica körorvos bel-és gyermekbetegek részére az erzsébetvárosi Józsika-utcában (új épület) rendel.

* **Családi perpatvar.** Cingelet Töhötöm tegnap este nagy botrányt csapott a lakásán úgy, hogy a szomszédok rendőrt hívtak. Cingelet elmondta a rendőrnök, hogy azért csapta a skandalumot, mert a felesége nem Fa Mihály Telekház-téri, vagy Mária melletti üzleteiben vette a vacsorára való felvágottat.

borotvapengét,
Vezérképviselést és nagy lerakat:
Henry Margulius,
București,
Str. Smărdam 4.

— **JÓ NAPOT KIVÁNOK,** kedves barátom, aki ezeket a sorokat olvasod. Csak azt akarom veled tudatni, hogy utaztam az új típusu villamoskocsin, a 101. számon. Akkor utaztam rajta, amikor első turáját tette. Nem kerestem ezt a premiért. Véletlenül cseppentem bele. Ebédutáni alvásomból felébredve siettem a redakcióba és a szokott villamos megállóhelyen esudát láttam. Ott állott az új koci és sarga háromszög helyett egy nagy hármás volt a homlokzatára festve az irány jelzéseül. Ez az első menetünk, — mondta büszkén a kalauz s hozzátette: hó, nem ezen az ajtón kell felszállni, hanem amazon. Bizony szépen oktatták a közönséget, hogy a két egymás mellett levő ajtók melyikén kell felszállni. Aztán mutatták bent, hogyan kell előre menni, hogyan nem szabad egészen elől tömörülni, hogy a kocsivezetőt ne zavarják. Amde hátul sem szabad tömörülni, nehogy a fel és leszállókat összegabalyítsák. Mert felszállni egyazon oldalon kell, mint leszállni, csak hogy a szomszédos ajtón. De mert a személyzetnek is sokat kell még az új kocsin tanulnia, hát van az első menet alkalmával ellenőr és főellenőr is rajta. A koci pedig halad s amerre az utcákon megy: megállnak az emberek és bámulnak. Holnap már a közönség tudni fogja: hol szálljon föl és le és a járó publikumnak is megszokott látvány lesz az új koci. Csak éppen a hideg időt várja mindenki: kíváncsiak, milyen is lesz a beigért fűtés?

— **Merényletet terveztek az angol király ellen.** Londoni jelentések szerint a rendőrség nagyarányú összeesküvést fedezett fel, amely György király ellen irányult. A rendőrség megszállotta az összes kikötőket. Azt hiszik, hogy az összeesküvés kommunista műve volt.

* **Hol vásároljunk téli holmit?** Csak a Whitehouseban, ahol az állandó detailosztályban csakis kitűnő minőségű árut engros-árban árúsítanak. Whitehouse, ez előtt Délvidéki.

— **Nyugdíjazások a törzstiszti karban.** Bukarestből jelentik: Az október hó elsejére tervezett áthelyezések a törzstiszti karban jövő év április havára maradnak. Ekkor nyugdíjazják azokat a törzstiszteket, akik elérték a korhatárt.

* **Piros-est a Pátia-kabaréban.** Csak felnőtteknek szól a Pátia-kabaré mai műsora, melynek keretében színrekerül „A házasságkövetítő” című kacagtató bohózat. A főszerepeket Mezey Nelly, Réthy Irén, Várady, Beregi és Kemény játsszák. Több új tag fellépete. Előadás után bar-tabarin. Nyitva reggel háromig.

— **Baleset.** Szabados Ferenc hetven éves munkás a Muzslay-utca 29. szám alatt egy állványról leesett és kitérte a felső karját. A mentők kórházba szállították.

* **Farmodont fogkrém és szájviz** főlerakata Farmacon nagydrogeria Timisoara. Erzsébetváros, Batthyány-utca 5.

* **Felhívjuk az olvasó közönség figyelmét a Kutterer Kálmán nőidivat áruház vasárnapi keresztretjévére.**

Kisebbségi városok

lettek Galac és Giurgiu

Bukarest, október 2.

A kereskedelmi kamarai választásokról szóló törvényben van egy pont, hogy kisebbségi kerületekben a kormánynak joga van a kamarákba tagokat kinevezni. Ezen kinevezett tagok teljesen egyenjogúak a választott tagokkal.

A kereskedelemügyi miniszter most a galaci és giurgiu kereskedelmi kamarákba 25 kinevezett tagot ültetett be, a fent említett törvény alapján. Az ellenzék felháborodva tárgyalják, hogy a két legrománabb vidéket a kereskedelemügyi miniszter pártérdekbeli kisebbségektől lakott területeknek nyilvánítja.

Művészet

— LENGYEL DIAKOK HANGVERSENYE TEMESVÁROTT. A krakói egyetem hallgatói több tanáruk vezetésével Romániában tanulmányutat végeznek s október 8-án Temesvárra jönnek. Ez alkalommal a Tiszti Kaszinóban hangversenyt rendeznek, melyen klasszikus lengyel dalokat mutatnak be. Jegyek elővételben 30, 50 és 80 leies árban a Löbl-hírlapirodában kaphatók.

Ajándékot

mindenki talál igen olcsón
széptárgyakat
Sternbergnél.

Színház

A lugosi színház hírei. Fekete Mihály színgazgató társulata szombat este nagy kabarét rendez, amelynek keretében F. Sugár Teri, Auer Kató, Zilahy Irén, Betegh Bébi, Kubán Rózsai, Pálfi Zsazsa, Fekete Mihály, Szücs Laci, Misoga László lépnek fel magánszámokkal. Vasárnap este lesz a bemutatója a Dolly című operettnak, amely az idei szezon egyik slágerének ígérkezik.

A bukaresti Nemzeti Színház vendégjátékai a Bánságban. A bukaresti Nemzeti Színház drámai együttese, melyben Mária Filotti, Gh. Ciprian, N. Baltatanu, Dutulescu és Gaby Danielopol vesznek részt, október és november hónapok folyamán az ország nagyobb városaiban vendégjátékokat rendez. Előadják Radulescu Mirceának Bizantz című verses drámáját és Paul I. Prodan Iubire című háromfelvonásos vígjátékát. A bukaresti színház november 2-án Lugoson, november 3-án és 4-én Temesvároton, november 5-én és 6-án Aradon játszanak.

A temesvári színi szezon október tizenötödikén kezdődik. Fekete Mihály színgazgató, aki legutóbb Bukarestben járt, az illetékes körökkel történt megbeszélés után

„Hedin“

a modern hashajtó végbélgolyócskától tíz perc alatt biztos hatás. Kapható SÁRGA GYULA gyógyszerárban, Temesvár III., Telekháztér 1 sz.

Nyilttér

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Nyilatkozat.

Volt feleségem, Horváth Márta, fiamat, aki nálam van, a Gyermekebarát asztaltársaságnál bejelentette ingyenes felruházásra. Miután fiamnak erre semmi szüksége nincsen, mert én tartom, ruházom és nevelem, kérem a Gyermekebarát asztaltársaságot, hogy fiamat, Horváth Józsefet, a felruházandók listájából törölni szíveskedjék.

Horváth József
I. kontrol.

Családi házak 80.000 leitől feljebb egy és fél millióig minden városrészben, bérházak 350.000 leitől feljebb húsz millióig, kávéházak, szállodák, fűszerüzletek és mindennemű üzletek, raktárak, üzlethelyiségek, gyárhelyiségek, malmok, gyárak, földek, szőlők, gyártelepek, háztelkek a villamos mellett és a külváros részén is, szép, modern villák eladók.

Ujváry

Szentgyörgy-tér 4. földszint 5.

Mindennemű

tüzelőanyag

nagyban és kicsinyben

Schaar és Háromy cégnél

Telefon 9-64.

olyképpen határozott, hogy október 15-től kezdve már Temesvároton fog játszani. A szezon a Dolly című operettújodással kezd meg, amelyet az újodások egész sorozata fog követni.

„Daloltam, mert névnapom volt...“

— Aki mámorát a rendőrségen alussza ki. —

Temesvár, október 2.

Gerely Mihály munkás a rendőrségi fogdába ébredt föl. Nagyon nyugtázott a kemény priccsen, amely alaposan nyomta az oldalbordáit és csudálkozva nézett körül. A homályos helyiségben egy csomó toprongyos alakot látott.

— Hol vagytok? Kik vagytok ti? Hiszen veletek nem mulattam én együtt. Hangos habota fogadta szavait.

Gerely Mihály azt gondolta, hogy tán álmodik és azért öklével megdörzsölte szeméit. De utána is csak azt látta, mint előbb. Tehát nem álmodott.

Nemsokára nyílt az ajtó. Kevés világosság jött be rajta, de azt is eltakarta hamar egy rendőr alakja.

— Gerely, — szólt a rendőr és intett Gerelynek, hogy menjen ki.

Gerely Mihály felállott. A dereka nyilallott, a háta sajgott a kemény fekhelytől. Nemsokára aztán ott állott a komiszárus előtt.

— Mit csinált maga tegnap este?

— Mulattam, kérem szépen, a névnapomat tartottam. Tetszik tudni, engem Mihálynak hívnak. Mikor a munkából hazafelé mentem, egy koresma mellett haladtam el és betértem. Ott pálinkáztam, kérem szépen. Nyolcig. Akkor már jókedvem lett és elindultam a lakásomra, a Munkástelepre. Egész uton daloltam.

— Nem szégyelte magát az utcán orditozni?

— Daloltam, kérem, szépen énekeltem, mert névnapom volt. Otthon az asszony ideadta a vacsorát, én meg

azt mondtam, hogy hozzon egy liter bort. Hozott s azt hamar megittuk. Mondtam, hozzon még egyet. Ellenkezett. Erre megharagudtam és megvertem. A tányért összetörtem, meg a literes üveget is.

— A földhöz vágta?

— Nem. Az asszony fejébe. Aztán elmentem a koresmába. Voltam aztán még pár koresmába. Hajnal felé már becsuktak minden koresmát és hazá kellett menni.

— De maga nem ment haza.

— Az utcán találkoztam egy emberrel, aki nem akart kitérni, mire összeverekedtünk. Mikor javában verekedtünk, oda jött egy rendőr és beavatkozott.

A komiszárus beszólítja az inspekciónak a rendőrt, aki elmondja a folytatást:

— Ez az ember egy másikat ütött, mikor hozzájuk értem. Szétválasztottam őket. A másik hazament, ez pedig belém akart kötni. Felemelte a kezét, hogy rám sujtson, de egyensúlyt veszített és elesett. Mindjárt el is aludt a földön, olyan részeg volt. Keltegettem, de nem ébredt. Sipoltam, előkerült egy másik rendőr és behoztuk az őrszobába.

A komiszárus közölte Gerely Mihálynak, aki különben piros igazolvánnyal igazolta a személyazonosságát és lakását, hogy elmehet haza, de közcsendháborításért és a rendőr bántalmazásáért megindul ellene az eljárás és meg fogják büntetni.

— Már névnapot se tarthat az ember, — motyogja Gerely Mihály, amint kifelé bandukol a rendőrségről.

Apró hirdetések

Egy szó ára 2 lei. Vastag betűvel 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 25 lei. Állás keresőknek 25 százalék engedmény. Díj előre fizetendő.

Három egymásba nyíló pincehelyiség be-
tonizozva villanyvilágítással azonnal kiadó.
Gyárvaros, Andrassy-ut 18.

Két tanulóleány, ki a román nyelvet bírja,
fizetéssel felvétetik. Parfumeria Antalóczy.

Szolga, kifutófiu és munkaslányok fel-
vétetnek Farmaconnál, Erzsébetv., Batthyány-
utca 5.

Elveszett Gabinás Márton piros igazolványa
A megtaláló adja le jutalom ellenében a
Déli Hírlap kiadóhivatalában.

Butorozott szobát külön bejárattal keresek.
Ajánlatok „Csendes lakó” jellegre a kiadó-
hivatalba.

Férjhez adnám némi hozománnyal jól és
házasian nevelt leányomat. Leveleket dísz-
kréció alatt kérek „Barna” jellegre a kiadóba.

Gyermekek öröme lesz a Déli Hírlap hol-
nap megjelenő száma, melynek melléklete
mesét, verset és rejtvényt tartalmaz.

Keresztretvények iránt érdeklődők ér-
dekes és igen ötletes új keresztretvényt
találnak a Déli Hírlap holnap megjelenő
számában.

Az ujonnan megnyílt autófelszerelési szaküzlet

ajánlja dusan felszerelt raktá-
rát mindennemű autó-alkat-
részekben.

Tulajdonos
Minnich János.
Hunyadi utca és Dóm-tér
sarok.

Soha nem létezett hasonló
alkalom!

Házhelyek

1-2 évi részletre. Építéshez in-
gyen téglaprést. A téglá hely-
színen előállítható minden költ-
ség nélkül.
Bővebbet a helyszínen, a gyár-
városi strandtól 3 percrenyire. a
bódéirodában.

Házbérével lefizethető és
sajátja lesz.

Belügyminiszter által is
engedélyezve.

Valódi angol raglánok, kész
férfi-, fiu- és gyermekruhák,
férfi- és női gummiköpenyek
óriási választékban
KINCS ARTUR-nál
Timișoara II., Andrassy-ut
Telefon 18-53.

Több társat keresek
80.000 leitől 5-6 millióig,
UJVÁRY, Szentgyörgy-tér 4., föld-
szint 5.

Lapárusítók

magas jutalékkal felvétetnek a
Déli Hírlap kiadóhivata-
lában, TIMIȘOARA-BELVÁROS,
Szentgyörgy-tér 4

Kereskedelmi és Gazdasági Bank Részvénytársaság

TEMESVÁR, Strada Vrsiile Alexandri (Hunyadi utca) 2.

Alapított 1891. évben
Sürgőnycim: COMERZBANK
Saját tőke: kb. 20.000.000 lei

Telefon: 23-04 könyvelőség
115, 301 devizaosztály
21-03 igazgatóság

Foglalkozik a bankszakma összes ágaival. Betétek gyümölcsöztetése takarékköny-
vekre és folyószámlában. Előnyös feltételek mellett eszközöl bel- és külföldi át-
utalásokat. Devizakereskedelempre autorizálva.

Timișiana

Banca de Credit și Economii S. A.

devizaosztálya.

Telefonszámok: 1836, 1837, 1838, 1835 és 1349.

Alaptőke és tartalék:
45 millió lei.

Lapkihordók

egy-
es
kül-
városok részére fixfizetéssel azonnal
felvétetnek a kiadóhivatalban.

PROCHASKA EDE FIAI

TIMIȘOARA
BONNÁZ-UT 21

Ford

LINCOLN, TOURING, TRUCK, FORDSON.